

قرض الحسنه‌های محلی

خانم رحیم زاده

افتتاح حساب

در قرض الحسنه‌های محلی

سؤال: حساب باز کردن در صندوق‌های قرض الحسنه‌ی محلی که هر ماه به قید قرعه به نام یکی از اعضا درمی‌آید چه حکمی دارد؟ آیات عظام سیستانی، مکارم شیرازی و نوری همدانی می‌فرمایند: اشکال ندارد. مقام معظم رهبری می‌فرمایند: اگر شرط ضمن قرض در میان نباشد، تخصیص وام به اعضای صندوق یا به عضویت صندوق در آمدن، به امید دریافت وام در آینده، اشکال ندارد.

آیت الله صافی گلپایگانی می‌فرماید: اگر وام مذکور مشروط به شرط نباشد اشکال ندارد.

آیت الله فاضل لنکرانی می‌فرماید: نگه داشتن پس‌انداز مشتری و جنس آن اگر به عنوان وثیقه‌ی وام و بابت تضمین باشد مانعی ندارد ولی صندوق حق استفاده از آن را ولو به عنوان قرض دادن به دیگران ندارد.

(معاملات و امور بانکی واحد پاسخ به سؤالات جامعه الزهراء، ص ۳۵)

سود پول

سؤال: آیا شخص می‌تواند نزد دیگران پول بگذارد و هر ماه سود آن را دریافت کند؟ تمام مراجع می‌فرمایند: اگر سپردن اموال نزد دیگران، تحت عنوان یکی از عقود صحیح با رعایت شرایط عقدی باشد، اشکال ندارد؛ ولی اگر به عنوان قرض باشد و در آن شرط سود باشد، ربا و حرام است.

(خامنه‌ای، اجوبه الاستفتانات، س ۱۷۷۴ و بقیه‌ی مراجع: پرسش

و پاسخ دانشجویی، ج ۱۶، ص ۲۷۶)

کارمزد

سؤال: گرفتن درصد بسیار کم (مانند ۱٪) به عنوان کارمزد توسط صندوق‌های قرض‌الحسنه، به منظور تأمین مخارج صندوق، چه حکمی دارد؟

آیات عظام امام خمینی، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی، نوری همدانی و خامنه‌ای می‌فرمایند: گرفتن بهره‌ی وام - زیاد باشد یا کم - حرام است هر چند به اسم کارمزد باشد. اما اگر آنچه گرفته می‌شود، در حقیقت برای مخارج صندوق و حقوق کارمندان باشد (به مقدار متعارف) با توافق دو طرف اشکال ندارد.

(امام، استفتانات، ج ۲، قرض، س ۳۹؛ فاضل، جامع المسائل، ج ۱، س ۱۰۸۸؛ مکارم، استفتانات، ج ۱، س ۶۶۵؛ توضیح المسائل، م ۴۲۷؛ نوری همدانی، استفتانات، ج ۱، س ۵۷۶؛ خامنه‌ای، اجوبه استفتانات، س ۱۷۸۶)

رضایت پرداخت سود

سؤال: کسی که قرض می‌گیرد، چنانچه سود آن را با رضایت کامل بدهد، آیا باز حرام است؟ تمام مراجع می‌فرمایند: اگر در آن سود شرط شده باشد، حرام است و ضایع است و طرف آن را حلال نمی‌کند. اما اگر بدون شرط، خود قرض گیرنده مقدار زیادتر پس بدهد، اشکال ندارد؛ بلکه مستحب است.

(توضیح المسائل مراجع، م ۲۲۸۳؛ وحید خراسانی، توضیح المسائل، م ۲۳۳۵؛ نوری همدانی، توضیح المسائل، م ۲۲۷۷)

ربای حلال

سؤال: در چه مواردی گرفتن ربا جایز است؟

همه‌ی مراجع می‌فرمایند: ۱. ربا گرفتن مسلمان از کافر (که در پناه اسلام نیست).

۲. ربا گرفتن پدر و فرزند از یکدیگر

۳. ربا گرفتن زن و شوهر از یکدیگر.

(احکام بانکی، احکام عمومی، ج ۳، ص ۱۰۶؛ محمد وحیدی، توضیح المسائل مراجع، م ۲۰۸۰)

